

Anbefalinger fra
opgaveudvalget for

Sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv

Indhold

Forord

Udvalgets medlemmer

Konkrete anbefalinger

01 Mænds sundhed

02 Rusmidler

03 Sundhed, klima og bykvalitet

04 Sundhed og kultur

05 Etniske minoriteters sundhed

Forord

Sundhedsfremmeudvalgets opgave har bestået i at finde tværgående løsninger på, hvordan vi sikrer større lighed i sundhed for borgerne i Aarhus.

Udvalget har det seneste år arbejdet med nogle af de store sundhedsdag-sordener, som går på tværs af forvaltningsområder og politiske udvalg. Temaerne er valgt ud fra Sundhedspolitikens satsningsområder, tidligere drøftelser og politiske ambitioner.

Udvalget har behandlet dem ud fra et helhedsorienteret 0-100-års perspektiv, da det er med sundhedsfremme og forebyggelse samt synergieffekterne på tværs, vi kan komme uligheden i sundhed til livs.

Udvalget har været i dialog med og lyttet til borgerne, ved at relevante repræsentanter fra målgrupperne, foreninger, praktikere har deltaget i drøftelserne på lige fod med udvalgsmedlemmerne.

Udvalgets arbejde er nu omsat til en række anbefalinger for konkrete handlinger og initiativer, som Aarhus Byråd kan sætte i værk, som en del af implementeringen af Sundhedspolitikken.

Rigtig god læselyst.

Sundhedsfremmeudvalget, juni 2021

Udvalgsmedlemmer

Byrådsmedlemmer

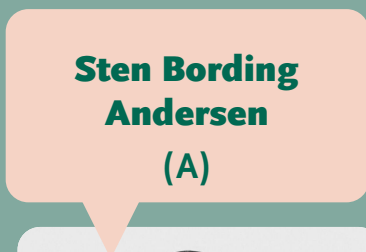
Peder Udengaard
Formand (A)

Dorte Borgkvist
Næstforperson
(UFP)

**Eva Borchorst
Mejnertz**
(A)

**Sten Bording
Andersen**
(A)

Hans Skou
(V)

Udvalgsmedlemmer

Eksterne medlemmer

Jes Søgaard

Professor i Sundheds-
økonomi ved Syd-
dansk Universitet

Helle Maindal

Professor i Sundheds-
fremme ved Aarhus
Universitet/Steno
Diabetes Center

Finn Breinholt

Programleder og
seniorforsker ved
DEFACTUM, Region
Midtjylland

Jakob Rathlev

Prorektor på
Erhvervsakademi
Aarhus

Lise Høyer

Praktiserende læge
i Aarhus

01

Anbefalinger til at styrke mænds sundhed

1

Screening for fødselsdepression til alle nye forældre – også til partneren

Der ses i disse år en række ændringer i samfundet ift. faderens rolle og faderskabets betydning for manden. For at sikre tidlig opsporing af fødselsdepression og have fokus på partnerens mentale velbefindende i den nye rolle som forælder og dermed hele familiens trivsel, anbefales det, at der tilbydes screening for fødselsdepression til alle nye forældre - og ikke kun moren eller sårbare familier, som det er tilfældet i indsatsen i dag. Denne systematik vil være med til at sikre mere lighed i sundhed og fange den partner, der har brug for hjælp.

Sundhedsplejen kan i forbindelse med hjemmebesøg, når barnet er 2 måneder, fremadrettet tilbyde en screening samt samtale til begge forældre omkring det psykiske velbefindende.

Opfølgning og henvisningsmuligheder bliver herefter vigtig. Her bliver samarbejdet med almen praksis centralt. Ligeledes vil det skulle undersøges, hvilket behov og ønsker mændene har til evt. gruppeforløb, som ligeledes skal udvikles i samarbejde med civilsamfundet.

Med tanke på tidlige opsporing er det desuden oplagt på sigt også at tilbyde et graviditetsbesøg til alle kommende familier, så familierne kan tilbydes relevant indsats, allerede inden barnet kommer til verden.

Estimerede udgifter

Udgift for 20 min. hjemmebesøg (screening) til alle familier ved 2-måneders besøg	587.000 kr. pr. år
Udgift for visitationssamtale for 7 % af 75 %* af alle familier (0-årige) *75 % pga. forældre der ikke er hjemme og enlige forældre	162.000 kr. pr. år
Udvikling af gruppetilbud; inddragelsesproces, medarbejderløn til mandlig pædagog samt psykolog 10 t/ugen	150.000 kr. til pilotafprøvning

2

Mænds sundhed i udsatte boligområder

Mænd i udsatte boligområder er i større risiko for at udvikle livsstilssygdomme og har en højere dødelighed. Det er sværere at rekruttere mænd til sundhedsforløb i bl.a. Folkesundhed Aarhus afdeling Vest, hvor to ud af tre er kvinder. De mænd, vi når, profiterer dog i samme eller i højere grad af indsatserne end kvinderne.

Der er behov for nye veje til rekruttering og udvikling af sundhedstilbud sammen med mændene og det lokale civilsamfund. Dette vil bygge på allerede gode erfaringer med at udvikle nye former for sundhedsaktiviteter gennem aktive interessefællesskaber. En opsøgende tovholder, lokalt netværk og mund til mund kommunikation har hidtil givet succes med at nå nye målgrupper af mænd gennem fiskeskole, køkkenhaver, gåture, bålcaffe med mere i tæt samarbejde med foreninger og lokale aktører.

Indsatsen er metodeudviklende, med afsæt i hvad mændene selv ønsker at være en del af, og der samarbejdes tæt med eksisterende foreningsliv med henblik på at skabe nye bæredygtige aktiviteter og (sundheds)fællesskaber særligt målrettet voksne mænd.

Disse erfaringer ønskes lokalt forankret i en samlet sundhedsindsats i en længere periode sammen med lokale foreninger, fx med et minikorps af lokale mænd, der har en tovholderfunktion i forhold til aktivitetsfællesskaber, og som kan agere bindeled mellem Folkesundhed Aarhus, foreninger og øvrige mænd i udsatte boligområder.

Estimerede udgifter

Medarbejderunderstøttelse, forenings samarbejde:	500.000 kr. pr. år
Midler til aktiviteter	25.000 kr. pr. år

3

Forløb til mænd med mentale sundhedsudfordringer i naturen

Der er en særlig udfordring med rekruttering af mænd til de eksisterende stress- og depressionshold, og ifølge undersøgelser er mænd underdiagnosticeret på området, hvorfor der er behov for særligt fokus på at nå ud til flere mænd og på retorikken omkring det at have mentale udfordringer i hverdagen.

I regi af de eksisterende stressforløb foreslås det at afprøve en model med naturen som ramme. Forslaget er inspireret af positive erfaringer fra Københavns Kommune med stresshold, hvor psy-

kologtilbuddet er rykket ud i naturen og kombineres med udendørsaktiviteter, ligesom Svendborg har stærke erfaringer med naturvejledere.

I rekrutteringen vil der særligt være fokus på at nå især kortuddannede mænd via eksisterende henvisningssamarbejder (jobcenter, almen praksis, samarbejdet med boligforeningerne og indsatsen omkring sunde arbejdspladser). Der er i dag venteliste til stress- og depressionsholdene og en eventuel afprøvning vil kræve ekstra ressourcer.

Estimerede udgifter

Lønudgifter til en medarbejder, der fx kan være socialpædagog, naturvejleder eller psykolog i en tre-års projektperiode

600.000 kr.
pr. år

02

Anbefalinger til at forebygge rusmidler

4

Tidlige forebyggende indsatser i grundskolen

Forebyggelse af brug af illegale rusmidler hænger tæt sammen med forebyggelse af brug af alkohol og tobak, og indsatserne bliver generelt omtalt som rusmiddelforebyggelse.

En tidlig forebyggende rusmiddelindsats er vigtig, da vanerne grundlægges i ungdomsårene. Derudover har unge, der drikker alkohol, større risiko for at begynde at ryge og eksperimentere med stoffer. I grundskolen anbefales særligt to tidlige, forebyggende indsatser.

Ung til Yngre - rusmiddelforebyggende workshops

"Ung til Yngre" er en dialogbaseret workshop for 8. årgang på folkeskoler i Aarhus Kommune. Formålet er at skabe dialog og åbenhed blandt eleverne om rusmidler og det gode ungeliv samt at aflive myter og få ny viden på området. Workshoppen varer 90 minutter og foregår i den eksisterende skemalagte undervisning. Forløbet leveres af ungeundervisere, som er klædt på til at facilitere workshoppen.

Estimerede udgifter

Unge undervisere, koordinator, materialer, transport og evaluering	290.000 kr. 1. år 205.000 kr. pr. år
--	---

Opkvalificering af medarbejdere på skole/klub

Oprettelse af årlige kurser til medarbejdere i skole/klub med fokus på 1) opsporing af problematisk rusmiddelbrug hos eleverne/de unge, 2) indføring i den motiverende samtale som skal bruges i dialogen med den unge og 3) introduktion til handlemuligheder. Formålet med indsatsen er at give medarbejderen redskaber og viden til at forebygge og handle, når eleven/den unge viser tegn på problematisk brug af rusmidler.

Estimerede udgifter

Eksterne undervisere, materialer, koordinator, transport, frikøb af 60 medarbejdere og evaluering	254.000 kr. pr. år
---	--------------------

5

Forebyggende indsats på ungdomsuddannelserne

Perioden fra 16 til 20 år er ofte afgørende for, hvorvidt unge udvikler et misbrug af illegale rusmidler. Ungdomsuddannelserne er derfor en afgørende samarbejdspartner i den forebyggende indsats, da de har kontakten til mange unge i hverdagen. Sammen med ungdomsuddannelserne er der i 2021 opstartet en fælles rusmiddelforebyggende indsats.

Såvel rektorer som nøglemedarbejdere har responderet meget positivt på samarbejdet og tilkendegivet, at det er en opgave, de meget gerne vil løfte i tæt samarbejde og med faglig hjælp fra kommunen. Indsatsen er i sin nuværende form finansieret året ud. Fra 2022 og frem kan Aarhus Kommune prioritere følgende ved yderligere budgetbevilling:

Fastholdelse af netværksgrupper der samarbejder om implementering af følgende indsatser:

- Fælles rusmiddelpolitik for ungdomsuddannelserne i Aarhus Kommune (udarbejdelse i 2021 herefter implementering og vedligehold).
- Løbende opkvalificeringsforløb med udvalgte medarbejdere på ungdomsuddannelserne.
- Etablering af et tættere samarbejde mellem uddannelserne og relevante kommunale tilbud.
- Forældreoplæg.
- Erfaringsudveksling mellem ungdomsuddannelserne.

Estimerede udgifter

Koordinering og udvikling af indsats, opkvalificeringsforløb, forankret i Ungdomscenteret/Rusmiddelteamet:	550.000 kr. i 2022/2023
--	-------------------------

6 Tilbud til unge med problematisk forbrug af rusmidler

Ungdomsuddannelserne efterspørger i dag et tilbud til unge, der har svært ved at identificere sig med "traditionel misbrugsbehandling". Anbefalingen er at oprette et tilbud, der kan hjælpe unge med et problematisk forbrug af rusmidler, mens de går på en uddannelse, så de fastholder tilknytningen til sunde fællesskaber og gennemfører deres uddannelse.

Det er typisk unge, der er svære at motivere til behandling, da de ikke opfatter sig selv som "misbrugere", hvorfor de ikke ønsker at indgå i samme behandlingstilbud. Derudover efterspørger målgruppen mere fleksible rammer end dem, der ofte findes i de etablerede behandlingstilbud.

Tilbuddet skal i høj grad inddrage og tilbyde rådgivning til forældre, og indsatsen skal derfor tage udgangspunkt i forældrenes efterspørgsel og behov, så hjælpen opleves som værdifuld for forældre til unge med problematisk rusmiddelbrug. Målet er, at

forældre i højere grad får mod til at imødegå udfordringerne, fordi de har adgang til viden og vejledning. Indsatsen skal udfordres og udvikles i tæt dialog med forældrene, og evaluering af indsatsen skal ske på baggrund af de mål, der skaber værdi for forældrene.

Tilbuddet vil bestå af rådgivende samtaler med fokus på motivation og forældrevejledning. Det er vigtigt, at tilbuddet har en lav tærskel ift. tilgængelighed og har en indgang, der gør det let for de unge at starte op i et forløb. Det vil derfor være en fordel, at tilbuddet kobler sig på den eksisterende forebyggende indsats på ungdomsuddannelserne. Rådgivningsforløbet i tilbuddet skal være fleksibelt og skal kunne tilpasses den unges behov i forhold til længde, intensitet og fysisk placering. Samtidig skal det gøres bæredygtigt, så ungdomsuddannelserne på sigt selv kan varetage dette tilbud.

Estimerede udgifter

Koordinering med ungdomsuddannelserne, rådgivningsfunktion, ungeudgifter	760.000 kr. pr. år
--	--------------------

03

Anbefalinger til at styrke sammen- hængen mellem sundhedsfremme og bykvalitet

7 Den sundhedsfremmende by

Det fysiske miljø kan være afgørende for at bryde med den sociale ulighed i sundhed, fremme sunde vaner som mere aktiv transport og hverdagsmotion og give rammer for god mental sundhed.

Ambitionen er, at byrum skal være for alle og skal fremstå inkluderende. Der skal laves rum til fælles oplevelser på tværs af alder, etnicitet og generationer, så det sunde valg bliver det nemme valg.

Derfor foreslås det, at der på tværs af MTM og MSO arbejdes sammen om at konkretisere en række fælles indsatsområder i krydsfeltet mellem de to magistratsafdelinger, så Aarhus kan være En sundhedsfremmende by ud fra de allerede vedtagne strategier og planer, samt udvikling af nye strategiske greb.

Det foreslås, at der igangsættes et tværgående projektsamarbejde i et udvalgt geografisk område, hvor der gennemføres en række bystrategiske projekter i Teknik og Miljø, som medvirker til udviklingen af den sundhedsfremmende by.

Området skal sikre sammenhængen gennem byen, hvor aktiv/grøn transport understøttes, og der tilbydes rekreative rum og oplevelser, når man bevæger sig på tværs af området. Samtidig bliver der helt lokale "løft" i kvaliteten af de udpegede grønne rum. Her bliver samarbejdet med civilsamfundet afgørende og lokale samskabelsesprocesser med henblik på udvikling, anlæg og drift af området, skal sikre anvendeligheden og det lokale engagement.

I projektet skal det afklares, hvordan en ny tilgang og organisering kan se ud fremadrettet, for at sikre rettidig inddragelse af både civilsamfund og sundhedsfaglige kompetencer i udviklingsarbejdet.

En del af udviklingsarbejdet bliver også at sætte retning for hvilke sundhedsfremmende elementer, der fremadrettet skal indgå ved anlæg og byggeri.

Estimerede udgifter

Projektleder, tværgående analyser, anlæg af grøn korridor, etablering og synliggørelse af stiforbindelser, lokale samskabelsesaktiviteter og evaluering.	6 mio. kr.
--	------------

Drift og vedligehold:	100.000 kr. pr. år
-----------------------	--------------------

8 Sundhedsfremmende lommeparker

På baggrund af eksisterende erfaringer i samarbejdet mellem MTM og MSO foreslås det, at der udpeges to kommunale arealer til afprøvelse af Den sundhedsfremmende by.

Ved hjælp af 1) kort over geografiske områder med stor social ulighed i sundhed, 2) kort over områder der ikke opfylder nærhedsprincippet om maksimum 300 meter til offentligt grønt område og 3) kort over områder med store regnvandsudfordringer i fremtiden, ønskes det at udpege to områder, der skal bidrage til at undersøge, hvordan 'uaktiverede' udearealer kan 'aktiveres' med flere formål for øje.

Estimerede udgifter

Analysen, kortlægning, medarbejdertimer, anlægsetablering, faciliteter, samskabelsesproces, drift og vedligehold	600.000 kr. pr. case
--	----------------------

9

Aktiv transport politikker på udvalgte skoler

Antallet af skoleelever, der cykler i skole, er faldet med mere end 40 % i løbet af de seneste 20 år. I dag er det kun 35 % af vores skolebørn, der bevæger sig nok i løbet af en skoledag. Hertil kommer, at det i dag er mere normalt at være overvægtig end normalvægtig, og uligheden slår særligt igennem her. Det kalder på at behovet for at arbejde med at fremme børns aktive transportvaner stadig er meget stort og at vi endnu ikke er lykkedes.

Der er stor forskel fra skole til skole. Der er skoler, som er motiveret for at arbejde med aktive transport politikker. Men der er også skoler, hvor der er flere udfordringer på spil, som sprog, kultur og integrationsudfordringer, og hvor skolerne af forskellige årsager ligger lavt i andelen af aktivt transporterende børn.

Derfor foreslås det, at der strategisk og databaseret udvælges minimum fem skoler, hvor arbejdet med aktiv

transport lige nu ikke prioriteres, og hvor der er behov for at tilføre specifikke ressourcer til disse skoler.

Med udgangspunkt i forankringen og erfaringerne fra andre skoler, skal der her arbejdes med undervisning og cykelteknisk træning sammen med færdselskontaktlærerne og i samarbejde med Dansk Skolecykling. Nudging, kampagner med videre forankres i bestyrelsernes og elevrådets arbejde.

Samtidig er anbefalingen, at der fremadrettet skal være et større fokus på de bløde trafikanter, hvor der skal arbejdes med sikre skoleveje, etablering af parkeringspladser, muligheder for gåbusser samt generel hensyntagen til de bløde trafikanter ifm. aflevering og hentning.

Estimerede udgifter

Kompetenceudvikling af færdselskontaktlærerne, afvikling af undervisning/træning, fysiske materiale, som fx cykler og hjelme

200.000 kr. pr. år

04

Anbefalinger til at udmønte den fælles Kultur- og Sundhedsplan

10 Kulturpromillen – fast investering

Med vedtagelsen af Kultur & Sundhedsplanen er det faglige fundament for feltet i Aarhus Kommune etableret. Kultur- og sundhedsfeltet har et stort potentiale for at skabe værdi for borgerne. Kultur kan bruges som drivkræft til positive fællesskaber og med en målrettet anvendelse af kunst og kultur i velfærdsydelse, vil den enkelte borger kunne opnå værdi i form af mestring, selvværd, livskvalitet og relationer.

Kulturpromillen er tænkt til at skabe en fast investering i driften, der skaber rammerne for, at kunst og kultur bliver en naturlig del af velfærdsydelserne. Forslaget er at afsætte en promille af driftsbudgettet på velfærdsområderne til sundhedsfremmende kulturaktiviteter i velfærden i en 3-årig periode, hvilket vil kunne gøre en stor forskel i praksis.

Forslaget vil kunne understøtte en målrettet implementering og langsigtet udbredelse af de

kulturinterventioner, der er velunderbyggede af forskningen, så kunst og kultur bliver en integreret del af velfærdsydelserne jf. anbefaling 7 i Kultur- og Sundhedsplanen.

Herunder vil en del af midlerne skulle bruges på at kompetenceudvikle faggrupper på tværs af kultur-, sundheds-, lærings- og social-, og beskæftigelsesfagene, der har direkte borgerkontakt, i et samarbejde med bl.a. Region Midt. Det kan fx være bibliotekarer, pædagoger og social- og sundhedshjælpere.

Ved at tænke kultur ind i velfærdsopgaverne kan der skabes nye veje til sundhed og velfærd. Med fokus på det hele menneske kan kultur integreres som en del af fagligheden og tilgangen i de kommunale ydelser og institutioner.

Estimerede udgifter

En promille af driftsbudgettet på velfærdsområderne beløber sig til omkring 13,4 mio. kr.

Fordelt således:

Sundhed og Omsorg:	2,9 mio. kr. pr. år
Sociale Forhold og Beskæftigelse	3,7 mio. kr. pr. år
Børn og Unge	6,8 mio. kr. pr. år

05

Anbefalinger på baggrund af Covid19 pandemien

11

Systematisk bevægelse i og udenfor skoletiden

Bevægelse er endnu mere aktuelt end tidligere, da det vil kræve en ekstraordinær indsats over længere tid at afhjælpe konsekvenserne af den fysiske inaktivitet og stigende overvægt, der er set under Covid19-nedlukningen. Samtidig kan bevægelse være med til at styrke fællesskaber og trivsel, og med strukturelle bevægelsesindsatser der indbefatter alle børn, kan den sociale ulighed i sundhed mindskes.

Der er behov for et solidt og permanent løft af bevægelsesindsatsen i folkeskolerne, hvor det systematisk sikres, at alle børn bevæger sig mere.

Forslaget er at tilføje ekstra idrætslektioner, som man kender det fra eksempelvis Svendborg Kommune inkl. opkvalificering af undervisere/pædagoger. Svendborgprojektet har vist, at den ekstra idræt i skolen har særlig stor effekt hos de børn, der sundhedsmæssigt og motorisk tilhører de 10 % svageste, og har resulteret i en halvering i antallet af overvægtige børn.

En mulig skaleringsmodel i Aarhus kan være at tilbyde idrætsskoleprofiler til strategisk udvalgte skoler og/eller tænke det ind ved tilblivelsen af nye profilskoler.

Derudover skal det blive lettere for det lokale foreningsliv at tilbyde aktiviteter på skolen og sikre bevægelse som et fast element i børn og unges organiserede fritid. Her spiller også forældrene og klassesamarbejdet en stor rolle.

SFO'erne og UngiAarhus skal spille en mere aktiv rolle i at brobygge fritids, sports- og kulturtilbud til eleverne og deres forældre, ligesom foreningerne i langt højere grad skal inviteres ind i idrætstimerne og i skole- og SFO/klub-tiden.

Estimerede udgifter

Idrætsprofil model til de 3 skoler* med størst behov for at styrke bevægelse og trivsel *beregnet ud fra skoler med 3 spor	500.000 kr. pr. år pr. skole
---	---------------------------------

Brobygningsindsats; koordinering/kontakt med foreningerne, aflønning af trænere, tid afsat til at "følge" eleverne	750.000 kr. pr. år
--	--------------------

12

Målrettet kommunikation til unge

Aarhus er en ung by med mange studerende, og der bor i alt 113.000 borgere i aldersgruppen 18-30 år i Aarhus Kommune. Blandt dem går ca. 50.000 på de videregående uddannelsesinstitutioner. Det betyder, at der er en udfordring i forhold til at nå ud til de mange unge, som ikke er en del af et uddannelsesmiljø, med oplysning, viden, råd og muligheder for fællesskaber. Derfor er der behov for en målrettet kommunikationsindsats.

Aarhus Lytter er en podcast, der blev lanceret i forbindelse med etableringen af Aarhus Kommunes coronainsats Ungekriseledelse. I løbet af Ungekriseledelsens arbejde blev der produceret 30 udsendelser. Podcasten blev taget godt i mod, både af de unge som producerede indholdet og af unge, som følte sig udenfor fællesskabet.

Med Aarhus Lytter er der udviklet og eksperimenteret med at gentænke dialogen med de unge herunder at levere indhold, budskaber og informationer til unge, produceret af unge, om emner der optager de unge.

Med yderligere budgetbevilling vil samskabelsen omkring udsendelserne kunne fortsætte, og de mange unge, som skaber fællesskaber og har været kreative i en coronatid, kan inviteres til mere samarbejde gennem podcast-redaktionen. I samarbejde med uddannelsesinstitutionerne, foreninger og organisationer vil Aarhus Lytter kunne være med til at facilitere dialogerne og genstarte det sociale liv for de mange unge mennesker i Aarhus. Herunder at bringe de unge sammen om interesser og temaer, og skabe opmærksomhed om de mange tilbud og fællesskaber der findes målrettet unge, så tilbud og behov stemmer overens.

Estimerede udgifter

Podcastredaktion, koordinering, professionel supervision, kampagne	700.000 kr. pr. år
--	--------------------

13 Genstart af det sociale liv med værtskaber og fællesskaber

Under Covid19-nedlukningen er der sket et stort fald i den mentale sundhed og en stigning i depressive symptomer, hvor mange trives dårligere og føler sig ensomme. Det gælder for de unge, men også for de voksne. Ensomheden er steget og mange har brug for hjælp til at genstarte det sociale liv, for at komme tilbage på sporet med gode relationer og fysisk samvær med andre.

Der er derfor behov for at skabe nemt tilgængelige steder at mødes med mulighed for samvær, oplevelser, kulturelle- eller bevægelsesaktiviteter. Både for at rette op på de dårlige vaner og hjælpe med det der er svært, men også for at kunne understøtte dem, der har opbygget sunde vaner under corona, som fx vandreture og selvorganiseret motion.

Ved hjælp af forskellige værtskaber er anbefalingen, at der arrangeres og inviteres til forskellige typer oplevelsesforløb/initiativer af forskellige varighed. Værtskaberne skal gå på skift mellem forskellige NGO'er, foreninger, idrætsinstitutioner, grupper og enkeltpersoner, hvor alle initiativerne arrangeres ud fra behov og ønsker, for at sikre et vedkommende indhold. Uanset varighed så indgår

der skræddersyede aktiviteter, der samler deltagerne, giver gode oplevelser omkring fællesskab og fører til nye bekendtskaber. Forslaget peger på at benytte Domen til initiativerne, da mange organisationer i Aarhus, som arbejder med værtskaber og fællesskaber, peger på Domen som en attraktiv ramme om netop deres aktiviteter og målgrupper.

Værtskabet indgår som en rød tråd, og i samarbejde med UngiAarhus vil der blive arbejdet med, hvordan trivsels-, værtskabs- og fællesskabskompetence kan blive en del af de læringsbeviser på kompetencer, der tilegnes udenfor det traditionelle skolesystem.

Estimerede udgifter

1 uge/staycation (2 dage i Domen, 2 dage på Jordbrugets Udd.center, 2 dage på Ungdomsøen, 28 pers.)	151.000 kr. pr. uge
1 weekend (op til 25 deltagere pr. arrangement) med eller uden overnatning	58.000 kr. pr. weekend
1 døgn med overnatning (op til 25 pers.)	51.000 kr. pr. døgn pr. år
1 hel dag (eller halve dage med prisreduktion, op til 25 pers.)	30.000 kr. pr. dag

06

Anbefalinger for etniske minoriteters sundhed

14

Udvikling af den klassiske foreningstankegang

I udsatte boligområder i Aarhus er kun 50-66 % foreningsaktive. Betydeligt færre ikke-vestlige børn er foreningsaktive, herunder særligt pigerne.

Sundhed kan prioriteres og fremmes gennem en konkret og effektiv indsats i lokalmiljøet. Her er det væsentligt både at se målgruppen som deltagere i foreningsaktiviteter og som aktive medborgere, der selv er frivillige drivkræfter i deres lokalområde.

Foreningsudviklere:

Sammen med DGI kan der med budgetbevilling ansættes foreningsudviklere i de udsatte boligområder. Foreningsudvikleren skal arbejde som en katalysator for at gøre det nemmere at rekruttere og fastholde en-

gagementet hos de frivillige, herunder igangsætte nye samt styrke eksisterende aktiviteter som idræts- og motionsaktiviteter eller sociale, udviklings- og læringsaktiviteter og selvorganiserede bevægelsesaktiviteter.

Foreningsbrobyggere:

Derudover skal der rekrutteres et team af foreningsbrobyggere, der kun arbejder i de udsatte boligområder. Foreningsbrobyggerne skal være tosproget med anden etnisk baggrund og skal forankres sammen med de etablerede brobyggere. Foreningsbrobyggerne skal samarbejde med lokalområdet skoler, institutioner, Sundhedsplejen, Fællesrådet, Boligforeningen og andre aktører og sikre den gode overgang, velkomst og opfølgning.

Estimerede udgifter

Foreningsudvikler	500.000 kr. pr. år pr. område
3 foreningsbrobyggere i udsatte boligområder ansat 10 t/ugen	210.000 kr. pr. år

15

Rekruttering af to-sprogede brobyggere

Socialt sårbare borgere er mere syge end andre, men de får ikke kontakt med eller samme udbytte af mødet med sundhedsvæsenet som andre. Derfor er det først og fremmest strukturerne i sundhedsvæsenet, der skal være fokus på ift. generel kommunikation og understøttelse i mødet.

Et skridt på vejen kan være at rekruttere tosprogede, frivillige brobyggere med en sundhedsfaglig baggrund eller interesse i sundhed, til at hjælpe og oversætte for borgere med anden etnisk baggrund i deres møde med sundhedsvæsenet. I samarbejde med Social Sundhed, Aarhus, kan de tosprogede brobyggere opbygge kompetencer til at indgå i dialogen med målgruppen på en ligeværdig måde, sikre kulturel og social oversættelse, og lave opfølgende arbejde.

Det vil have en dobbeltbetydning:

- De sårbare borgere bliver understøttet i deres kontakt med sundhedsvæsenet og forventes dermed større udbytte af de sundhedsfaglige ydelser.
- De tosprogede brobyggere får indsigt og erfaring med både de særlige udfordringer borgerne oplever og det danske sundhedsvæsen.

Målet er ca. 15 aktive tosprogede brobyggere, som gennemfører ca. 10 opgaver/mdr.

Estimerede udgifter

Transport v/ledsagelse, uddannelse, supervision, studentermedhjælper og evaluering	250.000 kr. pr. år
--	--------------------

16 Sundheds- og fællesskabsforløb til borgere uden for arbejdsmarkedet

I Aarhus Kommune er samlet set knap 85 % (godt 210.000) af de 18-64-årige århusianere selvforsørgende, mens knap 38.000 århusianere i den arbejdsdygtige alder mellem 18 og 64 år er udenfor arbejdsmarkedet. En stor del af disse borgere oplever sundhedsmæssige udfordringer, der kan stå i vejen for tilknytningen til arbejdsmarkedet, og en stor del af disse borgere er af anden etnisk oprindelse.

Job og sundhed er på mange måder hinandens forudsætninger, hvorfor der er et stort mulighedsrum lokalt for afprøvning og udvikling af samarbejdsmodeller mellem sundhed og beskæftigelse, men også for nye måder at være sammen med borgerne på – og en anden grad af involvering. De borgere, der har de største udfordringer både sundheds- og beskæftigelsesmæssigt, er de borgere, der er sværest at nå ud til. Det kalder på, at indsatsen foregår der, hvor borgerne bor og har deres hverdagsliv, og en tilrettelæggelse af indsatser så det giver værdi for den enkelte.

Ved tilførelse af budgetmidler kan der arbejdes med:

1. Job til at vise vej til en bedre sundhedstilstand. Det kan være småjobs i forbindelse med sundhedsfremmeaktiviteter. Dette kan både være relevant i forhold til kontanthjælpsmodtagere, men også i høj grad i forhold til gruppen af førtidspensionister.
2. Sundhed til at vise vejen til job. Det kan være sundhedsforløb og andre sundhedsfremmetilbud, der kan understøtte arbejdsmarkedstilknytningen. Her kan der være et særligt mulighedsrum i forhold til de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, hvor der allerede er gode erfaringer fra samarbejdet omkring ledige flexjobbere og sygedagpengemodtagere.

Estimerede udgifter

Job som vej til sundhed

25 timers koordinator, understøttelse og etablering af småjobs i samarbejde med civilsamfundet, kompetenceudvikling	950.000 kr. pr. år
---	--------------------

Sundhed som vej til job

2 fremskudte beskæftigelsesmedarbejdere	1 mio. kr. pr. år
---	-------------------

2 x 0,5 sundhedsmedarbejdere til særligt tilrettelagte sundhedsforløb	0,5 mio. kr. pr. år
---	---------------------